

Kjak

Elsebeth Mercedis Gunnleygsdóttir
løgtingskvinnu

Loksins blívur Viðareiðistunn-ilin veruleiki

Landsstýrismaðurin í innlendismálum Kári P. Højgaard, boðaði frá í vikuni, at nú hevur hann tikið avgerð um at farleiðin til Viðareiðis verður tunnilsloysnin heldur enn at bøta um verandi Viðareiðsveg. Tunnil verður sostatt millum Hvannasund og Miðdal, og vegur haðani til Viðareiðis. Hetta gleðist eg um og tað vænti eg flest allir borgarar norðanfyrir gera.

Eftir ætlan verður uppskot til verklagslóg løgd fyri Løgtingið í Ólavssøkingsetuni.

Tað, sum serliga gleðir meg er, at møgu-leikin at fara undir at bøta um verandi farleið er avskrivadur. Landsstýrismaðurin hevur harafturímóti valt at fylgja tí politiska viljanum. Hetta er tann betra og tryggara loysnin í allar mátar.

Sjálv havi eg mangan bæði skrivliga og munnliga gjørt vart við vandanar við verandi farleið. Havi víst á hvussu vandamikil hon er. Her hugsi eg bæði um veturin í kava og hálfu og um vandarnar fyri omanlopi/skriðulopi. Grótlop og stórir steinar loysna í Malinsfjalli og enda niðri á vegnum og kunnu elva til stóran vanda. Hetta eru vandar sum ikki sleppst undan við at bøta um Viðareiðisvegin. Vit kenna øll orðtakið “ringt er byggja borð fyri báru” Sama kann sigast um Viðareiðisvegin, tá vit hugsa um omanlop/skriðulop. Vindurin á Viðareiðisvegnum er hartil eisini rættuliga vandamikil og fleiri ættir eru skaðaðar - tær liggja ójavnar við hvirlum.

Samstundis koyrir skúlabussurin við skúla-

børnum og -ungdómi eftir hesum vandavegi hvønn dag. Her skal eg skunda mær at leggja aftrat, at bussførarnir nýta vit og skil og taka ongi óráð fyri. Um illa vil til, og bussurin fer oman av Viðareiðisvegnum, er onki undirlendi t.v.s., at bussurin steðgar ikki á fyrr enn hann er farin í havið. Har er ongin slætti hjá bussinum at steðga á. Hetta er galdandi eftir øllum Viðareiðisvegnum.

Avgerðin hjá landsstýrismanninum er tann besta og skilabesta og einstara rætta. Hann eigur stóra tøkk uppiborna.

Skal tilsiðst nevna, at løgtingið í samband við iløgætlanina hevur samtykt at seta av í ár 5 mió til verkætlanina, í 2013 3 mió, 2014 37 mió, 2015 35.5 mió, 2016 40.5 mió og í 2017 eru 19 mió, tá tunnilin skal standa liðugur.

Hetta er onki minni enn ein frambrót fyri okkara samfelag. Við at gera tunnilin sleppa vit undan framhaldandi hóttanum frá náttúruni á hesum vegastrekkinum. Tí náttúruni eru vit ikki harrar yvir.

Við at gera Viðareiðistunnilin og 3 km av vegi frá Dølum til Viðareiðis, fer ferðslan at koyra eftir slættlendi. Hetta ger trygdina munandi betri. Vegateinurin úr Hvannasundi til Viðareiðis verður við hesum uml. 2 km styttri. Hetta er í sjálvum sær ein fyrimunur. Um veturin í kava verður tað soleiðis uml. 2 km minni at grava av kava og at salta, somuleiðis sum nýggja farleiðin verður munandi minni kavagrevstur.

Høgni Hoydal

Afturhaldið kennir onki afturhald

Edmund Joensen hevur nú sett sær fyri at royna at steðga okkum at taka ræðið á tí føroyska loftrúminum. Sama søga sum við øllum øðrum framburði her á landi. Men tá málið er vunnið, fer sjálvft afturhaldið at taka sær heiðurin av tí

Í farnu viku viðgjørði Løgtingið tvey uppskot frá ávíkavist Tjóðveldi og Framsókn um at taka ræðið á føroyska loftrúminum. Við nøkrum broytingum var eitt uppskot til samtyktar einmælt samtykt, har farast kann undir útgreiningar og møguligar samráðingar.

Tjóðveldi hevur áður lagt uppskot fram um hetta, men tá hevur tað verið felt. Og tað er m.a. orsakað av tí afturhaldshugburði, ið Edmund Joensen, fólkatingsmaður, nú roynir at halda á lívi.

Hann roynir at billa føroyingum inn, at talan er um at ganga ímóti altjóða ráki – og at vit ikki eru før fyri at umsita okkara egna loft-rúm.

Edmund Joensen heldur uppá, at ES-lond eru í ferð við at geva ræðið á loft-rúminum frá sær, til frama fyri felags evropeiskt loft-rúm. Hetta er ósatt og villleiðandi. Bæði í Evropa og aðrastaðni verur roynt at samstarva millum lond um fyrising av loftrúminum. Men onki felags evropeiskt loftrúm er á skránni. Fortreytin fyri at taka lut í altjóða samstarvinum er júst: At hava politiskt og fyrisingarligt ræðið á egnum loftrúmi. Eins og tú mást vera myndugur fyri at gera avtalur við onnur vaksin fólk.

Men hetta er sama søgan, sum stríðið fyri føroyskum máli, flaggi, vegi, havnum, fiskimarki, skúlum, fróðskaparsetri, fiskimarki, flogfelagi, mentanarstovnum, ítróttarluttøku o.s.fr. Eitt ógvusligt afturhald, sum arbeiðir beint ímóti øllum tjóðskaparligum, mentanarligum, sosialum og vinnulig-

um framburði. Eitt afturhald, sum ongantið hevur havt nakað politiskt mál, sum vit í dag kunnu siga, at vit eru fegin og errin um – og sum hava ment og bygt landið.

Føroyska loftrúmið – bara fyrimunir

Tað er sligið rimmarfast undir nevndarviðgerðini, at sera stórir menningarmøguleikar

nógv bøtta og økta føroyska veðurtænastu og at figgja eina nógv útbýgda SAR-tænastu (Search and Rescue). Har Føroyar sum miðdepil í Norðuratlantshavi kunnu byggja nógv hálønt arbeiðspláss og styrkja nýggjar førleikar, útbyggja bjargingartænastu, trylutænastu og figgja útbúnað og rakstur av hesum á bæði

Við at samtykkja lógina um at taka føroyska loft-rúmið undir føroyskt lög-ræði og fyrisiting, verða allir móguleikar tøkir beinanvegin at fara undir at byggja føroysku tænastrar og førleikarnar upp

eru fyri føroyska samfelagið, føroyska vinnu, føroyskar førleikar og fyri altjóða samstarv, við at taka loftrúmið undir føroyskt lög-ræði og fyrisiting.

Bæði umboðini fyri Atlantisflog, Vága Floghavn og Flogskiparafelag Føroya hava – saman við væl greinaðum og skjalfestum upplýsingum frá Janusi Rein, varalimi í uttanlandsnevndini – hava víst greitt á: At týðandi móguleikar eru fyri at menna føroyska flogvinnu, arbeiðspláss, iløgur og hátkniligt tænastruvirksemi við føroyskari ábyrgd og fyrisiting av loftrúminum.

Veðurtænasta, bjarging og trygd

Til dømis vil beinanvegin verða gjørligt at figgja eina

Sum at taka fiskimarkið

Lógaruppskotið ásetur, at Føroyar í fyrsta umfari gerast sáttmálaparturin í teimum galdandi avtalunum um føroyska loftrúmið – og út frá hesum kann farast undir at samráðast við Ísland og danskar myndugleikar um at taka við uppgávnunum, sum tey í dag røkja og fáa allar inntøkurnar, iløgurnar og arbeiðsplássini av. Talan kann veru um millum 150 og 200 mió. kr. árliga, tá alt er útbyggt.

At taka loftrúmið á føroyskar hendur fer at svara til, tá vit tóku ræðið á okkara egna 200-fjórðinga fiskimarki, og tá vit tóku ræðið á undirgrundini. Tað fer at skapa ótaldar inntøku- og menningarmøguleikar – og vansarnir eru ongir. Um vit skuldu ynskt at gjørt avtalur við til dømis íslenskar myndugleikar um at hava eftirlitið eina tíð frameftir ella ein part av eftirlitinum, so vilja vit tá gerast beinleiðis sáttmálaparturin við innliti í allar inntøkur og fyriskipanir.

Og tá ið vit hava framt tað, fer sjálvft afturhaldið at viðurkenna hetta sum grundarlag undir teimum frælsu Føroyum.